

ЦИЈЕНА:

За Црну Гору на годину 8 перпера, на по године 4 перпера.
За Аустро-Угарску Босни и Херцеговину на годину 12 перпера, на по године 6 перпера.
За све остале земље годишње 20 франка у злату, на по године 10 франка у злату.
Прешлаша се прима само у годишњим и полугодишњим роковима и долаже у најријед.
Поједини број 20 пара за Црну Гору, — за Иностранство 25 пара.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Le GLAS TZRNOGORTZA, Journal Officiel, paraissant régulièrement chaque samedi et suivant les exigences du service. On s'abonne aux bureaux du journal GLAS TZRNOGORTZA, Cettigne, Monténégro.

L'abonnement pour le pays 8; pour l'Autriche-Hongrie 12 Perpers; pour tous les autres pays 20 francs par an. La publicité est reçue aux bureaux du journal et dans toutes les agences de publicité.

Претплата се шаље само Администрацији „Гласа Црногорца“ на Цетиње.
Дописи се шаљу Уредништву — Рукописи се не враћају.
Огласи се шаљу Администрацији и наплаћују се: за сваку ријеч или број до пет цифара из печатних слова по 4 перпера, гармоничних слова 6 пара; цитирају се 8 пара — за први пут, а за сваки даљи пут у пола од горње цијене. Најмањи оглас наплаћује се 1 перпер. — Осим напријед изнешене цијене од ријечи, наплаћује се по закону о таксама још по 30 пара за свако поједино оглашавање.

Власник: Државна Штампарија.

Изази суботом

Уредник и одговорни уредник: Вељко Милићковић

СЛУЖБЕНИ ДИО
РИЈЕШЕЊЕ

Поводом питања о издржавању фамилија сиромашних војних обвезника по варошима и селима, којима је због вршења војне службе за вријеме рата онемогућено привређивање за исхрану — Краљ. Министарски Савјет на својој редовној сједници од 1. августа т. г. донио је следећу одлуку:

1.) Све варошке општине дужне су се старати о издржавању фамилија сиромашних војних обвезника — својих општинара — којима је због вршења војне службе за вријеме рата онемогућено привређивање за исхрану.

2.) Помоћ појединим фамилијама не може прећи више од 1.50 пер. дневно, а до тог износа одређиваће се према бројном стању фамилије.

3. Ова ће се помоћ издати по правили у натури, само у случајевима, где је није могуће у натури издати, овлашћују се општински одбори да је издају у новцу.

4. Општинске Управе подмириваће ове издатке из својих сопствених средстава. У колико пак ова не достижу, овлашћују се Општинске Управе да се послуже реквизицијом у готову новцу код имућних грађана: трговаца, рентијера, занатлија, који своје радње обдржавају и т. д. Ова реквизиција не може прећи више од 25% непосредне порезе и наплаћиваће се од једном или у обротама према увиђавности општинског одбора. Плате и пензије не узимају се при овом реквирирању у обзир, јер ће оне посебно бити оптерећене.

5. Држава ће притећи у помоћ општинским одборима са сумом коју добије од реквизиције плата, пензија и додатака државних чиновника, а која ће износити 4% на плате и пензије, а 8% на додатке.

6.) Општинске Управе дужне су водити нарочити протокол о издавању помоћи појединим фамилијама и реквизицији узетој од појединих грађана ради доплате исплате. Исто тако ће Главно Државно Рачуноводство водити посебну књигу о реквизицији чиновничких плата и пензија, а тако и сва надлештва која врше исплату плата и пензија.

7.) Министарски Савјет раздјелиће помоћ из тач. 5. општинама накнадно, а према протоколима о којима се говори у претходној тачци.

8.) Односно помоћи сиромашним фамилијама војних обвезника из сеоских општина важи распис Господина Министра Унутрашњих Дјела од 20. јула т. г., број 9033. упућен Обласним Управама.

Заст. Предсједника Министарског Савјета,
Министар Финансија и Грађевина,
Р. Поповић

РИЈЕШЕЊЕ

Поводом питања о праву на војнички тајин или какву другу накнаду: активних чиновника, бивших чиновника, пензионера и осталих лица, која врше дужности при интендантурама, црвеном крсту, обл. управама и др. надлештвима за вријеме рата — Краљ. Министарски Савјет, на својој редовној сједници од 29. јула т. г. донио је следећу одлуку:

1. а) Активни чиновници, пензионери, бивши чиновници, трговци, занатлије и сва остала лица, која врше ма какву службу при ма којему надлештву или установи за вријеме рата, неће примати никакве накнаде, па ни у војничком тајину, ако врше ту службу у мјесту свог пребивања.

б) Од горњег се изузимају сиромашне занатлије и други радници, који су у обичају добија својим занатом или надницом исхранивали своје фамилије па су те могућности сад лишени због своје службе, коју врше за државни рачун. Таква лица примаће редовни војнички тајин, или у новцу по 1 перпер.

2. а) Активни чиновници, који врше службу ван мјеста свог пребивања добијаће поред своје редовне плате, коју уживају као чиновници, и стан који ће им реквирирати мјесне општинске власти, првјенствено код хотелијера, трговаца и дру-

гих приватних лица, која нијесу спрјечена обављати своју радњу војничким дужностима. У име додатка за храну добијаће поменути чиновници по 3 (три) перпера дневно, ако је њихова мјесечна плата изнад 300 перпера, иначе добијаће 2 (два) перпера дневно, ако је њихова мјесечна плата испод 300 перпера.

б) Пензионери, који врше службу изван мјеста свог пребивања, добијаће своју редовну пензију и сувише разлику између пензије и оне плате, коју су имали кад су пензионисани. Што се тиче стана и накнаде за храну важи и за њих оно исто што и за активне чиновнике.

в) Бивши чиновници, који врше службу изван мјеста свог пребивања, добијаће плату, коју су имали прије као државни чиновници кад су престали бити чиновници. Односно стана и накнаде за храну важи и за њих оно исто, што и за активне чиновнике.

3. Наређења тачке 2. односе се и на чиновнике при Врховној Команди, Вел. Војном Суду и одредним судовима, у колико се буду налазили по варошима изван мјеста свог пребивања, а у колико не буду становили или се хранили при Врховној Команди или одредним штабовима, што су дужни документовати.

4. Чиновници и остала лица, која врше разне службе при појединим установама на бојном пољу као: интенданци, црв. крсту, појединим штабовима и т. д. сматрају се с погледом на стан и храну као и остали војни обвезници.

5. а) Ђаци, који врше ма какву чиновничку дужност, изван мјеста где им фамилије живе, а одређени су актом надлежног Министра, добијаће стан као и чиновници и на име тајига по 2 пер. дневно, ако га не примају у натури.

б) Ђаци, државни штипендисти, који се налазе, или се буду налазили у току рата у домовини, неће примати државну штипендију, у колико је већ не буду примили. Ако се буду налазили на службама, поменутим у тачци 5. под а) важе и за њих исте одредбе.

6. а) Учитељски заступници немају права на плату за вријеме трајања рата будући су разријешени дужности, а поновним конкурсом нијесу ни именовани за заступнике учитељске. У колико буду вршили какву чиновничку дужност изван мјеста свог пребивања, важе и за њих прописи тачке 5; а за службе при појединим одредима и установама на бојном пољу важе одредбе тач. 4.

б) Иста одредба важи и за дијурнисте при појединим надлештвима, с тиме, да им престаје тећи плата од 1. августа т. г.

7. Жандарми, стражари и послужитељи при појединим надлештвима, који су због ратног стања престали вршити своје дужности, било по својој вољи или наредби, примаће своје плате до 1. августа т. г., а од тада им престаје иста тећи. Њихову ће плату примати од тог дана лица, која су мјесто њих постављена, ако је потреба изискивала да се поставе.

8. У колико би се појавили поједини специјални случајеви, који се не би могли подвести ни под једну од горњих тачака, Министарски ће Савјет накнадно о њима рјешавати.

Заст. Пред Министарског Савјета,
Мин. Фин. и Грађевина,
Р. Поповић

НЕСЛУЖБЕНИ ДИО

Дворске и дипломатске вијести

— Његово Величанство Краљ послао је генералисимуму руске војске Његовом Имп. Височанству Вел. Књазу Николи Николајевићу топлу телеграфску честитку поводом велике руске побједе над Аустријом у Галицији.

— Г. Петар Пламенац, министар иностраних дјела, изјавио је поводом смрти Папе Пија X. секретару Св. Столице кардиналу Мери дел Валу у име Краљевске Владе срдечно телеграфско саучешће, на које је државни секретар у име Св. Колегијума телеграфским путем топло захвалио.

Цетиње, 23. августа

Затресао се у темељу „царствујушчи“ Беч, пропиштала је јудејско-мађарска Пешта. На галицијским пространим пољанама изгубила је велику битку црно-жута војска Хабзбурговића. Освета небеса ставила је у руке руских осветника страшни бич, којим је ишибана Аустрија за све вјековне гријехе, за сва зла учињена Словенима, за све злочине над невиним народима. Историски суд довео је са словенског сјевера моћне и правичне судије да огњем и мачем изврше пресуду над бечким и пештанским грјешницима, који су једини кривци данашњег ужасног европског пожара и покоља.

Трпљењу и мукама аустро-угарских Словена приближује се крај. Сјајна руска побједа код Лавова у Галицији навијестила им је освит слободног срећног живота. Из потока проливане витешке крви племенитог и врлинама и снагом моћног руског народа диже се Феникс Славије, да сунцем нових бољих дана озари сву словенску браћу, да их сједини мислима и дјелима и уведе у заједничко словенско коло, које ниједна сила више не може раскинути.

Код Лавова је правда побиједила неправду, честитост поквареност, благородство црну паклену незахвалност. Побједила је словенска душевност аустро-њемачку суровост и ударила темеље правом хришћанском времену у Европи. Сурвани су основи једне државе, која се изграђивала и ширила знојем мученика и крвљу праведника, — једне државе, која је у Историји Свијета читаво једно поглавље исписала отровом.

Али јој у великој битци код Лавова још није учињен потпун крај. Да би казна била већа и осуда праведнија, дочекаће да пред зидинама своје содомске пријестонице гледа словенске легионе, само не као оне Собјескове спасиоце, већ као осветнике незахвалности. Ту ће зафијукати словенски бич и растјерати трулеж, која је тровала Европу од Беча до Цариграда.

Његово Апостолско Величанство броји у Шенбруну крај својих несрећних дана. Судбина се осветила над њим за сва зла његове државе. Са сјеверо-истока јуре према Бечу руски облаци, хитају руски војници, да му врате мило за драго и освете ђеда данашњег руског императора, којем се бечки ћесар, у својој младости, показао беспримјерно незахванан. Издаја, невјерство и незахвалност, оличени у духу и начину аустриске владавине, дочекаше праведну казну.

Слава осветнику правде и истине, слава ослободитељу потлаче-

них Словена, непобједивој руској војсци, која побједоносно крчи пут у правцу Беча и Берлина!

Срце нам трепери од неизмјерне радости због сјајне и велике руске побједе код Лавова; душа нам шапуће топлу молитву благодарности Творцу свијета ради срећног дана, који дочекасмо, и у усхићењу понављамо пророчке стихове нашега pjesника Војислава, посвећене моћном заштитнику брату Русу:

Ко ће нама на пут стати,
Кад слободе куће сат?
Нас предводи Слава мати,
А побједа стопе прати.
Јер уз брата стоји брат.
Од Индијског сињег мора,
Гдје пламено сунце сја,
До Карпатских мрких гора
Господарим само ја.
Народи ће да застрепе,
Сурваће се многи трон,
Кад ко вихор буре сл'јепе
Заигра се преко степе
Силни Козак, брзи коњ!
Наше жеље н'јесу бајке,
Није празан слатки над:
Зазвониће балалајке
Кроз пространи Цариград!
Па ко ће нам на пут стати,
Кад слободе куће сат?
Пред нама је Слава мати,
Побједа нам стопе прати,
Јер уз брата стоји брат!

Велика битка у Галицији

— Сјајна руска побједа над Аустријом —

Петроград, 22. авг. (Званично). *Послије седмодневне битке код Лавова, Руси су Аустријанце потукли и разбили. Заробљени су 3., 11. и 12. аустриски корпуси и дијелови 7. и 14. корпуса. Заробљено је у све близу 200.000 аустриске војске. Руси су заузели 140 аустриских топова и мноштво нейријатељевих ратног материјала.*

Руска коњица гони нейријатеља, који бјежи на све стране у највећем нeredу.

Петроград, 22. авг. (Званично). *Сазонов је добио од генералисимуса руске војске Великога Књаза Николе телеграм, којим је јавио, да су Аустријанци разбијени и да је руска војска заузела сва лавовска утврђења.*

Руси су заузели сву тешку ојсадну аустриску артиљерију.

Петроград, 22. августа. *Аустријанци су били послати у помоћ Лавову и свој 12. корпус, који је размјештен дуж румунске границе. И тај је корпус код Лавова сатрвен и заробљен.*

Петроград, 22. августа. *Руси нијесу побиједили Аустријанце само код Лавова, већ су потпуно потукли и лијево аустриско крило, које се протезало према Пшемислу. Руска је побједа ојсежна и темељита, а аустриски је пораз коначан. Руси побједоносно марширају најријед.*

Царско-руски војни агент г. генерал Потапов, примио је следећу депешу:

Петроград, 21. августа у 3. с. по подне. (Званично).

Господар император овога тренутка је примио од врховног главнокомандујућег следећу депешу: „Срећан сам обрдовати Ваше Величанство побједом, коју је одр-

жала армија генерала Рузскога код Лавова после седмодневне непрекидне боје.

Аустријанци су одступили у потпуном нeredу, у неким мјестима бјеже, бацајући лаке и тешке топове, артиљеријске паркове и комену. Непријатељ је имао тешке губитке, много их је заробљено. Армија генерала Рузскога одузела је барјаке и 144 топа, много ђушака и велики број митралеза.

Генерал-Ађутант,
Никола.

Овлашњи Царско-Руски Војни Агент, генерал г. Н. Поталов, примио је ово званично саопштење:

Петроград, 20. августа у 3 сата и 20 мин. по подне.

На јужном фронту варшавског округа продужене су 18. августа упорне борбе; сви аустријски напади одбијени су. Том је приликом заробљено много аустријских топова, 10 митралеза и 100 војника. По казивању ових потоњих аустријских су губитци били врло велики.

У Источној Галицији продужено је наше наступање и при том је одржана упорна битка око заузимања ријеке Гњила Липа. По природи јака позиција, а к томе још и јако утврђење, сматрало се по ријечима заробљеника *нейристулним*, али га је ипак руска војска заузела. Покушај, да нас непријатељ нападне са стране Калича пропao је потпуно: Аустријанци су били одбачени оставивши на бојном пољу 4.800 љешева.

У тој битци руска је војска заробила много војника, међу осталима и једнога генерала, 32 топа, 1 заставу и много муниције.

Петроград, 22. августа, у 4 сата, 30 мин. по подне. Главна сила Аустријанаца била се развила на фронту: Завихост—Јанов—Бјелогорај—Томашев—Белц, ради наступања пут Љублина—Холм. Да прикрије те операције на страни кијевског округа, у предјелу источно од Лавова прикупила се друга аустријска армија састављена из 3, 11. и 12. корпуса и пет коњичких дивизија. У времену нашег прелаза у наступање концентрација аустријске војске није била још довршена и околности су принудиле непријатеља да појача ту армију још са дијеловима 7. и 13. корпуса, у укрупном износу од 12 ђешиадских дивизија и неколико бригада ландштурма. Наша војска у предјелу кијевског војног округа сконцентрисана је у рејону Љуцк—Дубно—Проскурров. Ми смо пријешли границу 7. августа и кренули се, како би овдје сломили аустријску заштиту и како би дјествовали с бока и плећи главних противникових сила.

Наступање је било отежано тиме, што су сви путеви били испресјецани многим лијевим притокама ријеке Дњестра. Осим тога је на Дњестру непријатељ имао ред прелазних утврђења: у Залесчиках, Нижниову, Каличу и Миколајеву, откуда је непрестано пријетио нашем лијевом крилу и вези с Русијом. Од 7. до 21. августа наше лијево крило пријешло је више од 200 врста, све вријеме налазећи се у непрекидним бојевима с противником.

Главне силе непријатеља биле су се утврдиле на јакој позицији Каменка—Гњила Липа, гдје су биле до ногу потучене у упорним бојевима 18. и 19. августа, тако, да је у рејону Нижниова до тока Гњиле Липе, гдје је непријатељ био пробијен, исти изгубио око 20.000 што мртвих и рањених.

Одступање Аустријанаца последице пораза код Лавова претворило се у бјегство. Ми смо запленили преко 200 топова, велику комену и масу заробљених, број који износи на

десетине хиљада. Остатци друге аустријске армије за сада су изгубили сваку бојну снагу.

Утврђења Калича остала су у рукама Аустријанаца до 21. августа, када смо их ми отели. Тога дана у јутро пао је и Лавов. Заједно с њим у наше руке пао је и велику војну плијен. Све куће у вароши претрпале су рањеницима, који су били остављени при одступању.

Осим огромног значаја Лавова, као војног, административног и политичког центра Галиције, његово заузимање има по нас много већи значај, као полазна и оперативна тачка ради дјествовања с плећи аустријским армијама које смо задржали на фронту Ополе—Замостје—Балц. *Освајање Лавова даје могућност нашим војскама да још енергичније навале на противника.*

Овлашње Енглеско Посланство примило је од своје Владе ово саопштење:

У Француској се воде бојеви на цијелој линији. Енглеска коњица успјешно се бори против њемачке коњице, коју је сузбила и отела јој 10 топова.

Француска војска продужила је офанзиву захватајући све више земљишта у Лорену.

Руска војска опседа Кенигсберг.

„Лојални“ Франц Јосиф

Полуслужбени орган француске владе париски „Temps“ под горњим натписом доноси овај чланак:

1848. Аустријанци и Мађари побунили се противу Ћесара. Франц Јосиф, који је био ступио на пријесто услед абдикације свога стрица, позвао је у помоћ Русију. Руска војска смрви Мађаре, које бијаху са бока обухватили вјерни Хрвати. 1849. бан хрватски Јелачић ушао је са књазом Виндишгрецом као побједитељ у Будимпешту.

„Лојални“ Франц Јосиф од то доба непријатељ је Русије, која му је спасла круну, и постаје гонитељ својих вјерних словенских поданика. Рафинираном незахвалношћу Франц Јосиф је ставио Хрвате под тешку и немилосрдну превласт Мађара, који се од 1848. над њима свете.

1866. прије Садове Краљ Пруски Вилхелм поплавио је Чешку. Он је упутио Чесима прокламацију, обећавајући све могуће користи ако лијепо дочекају пруску војску. Али вјерни Чеси остадоше глуви спрам тога мамца. За то вријеме мађарски генерал Клапка организовао је своју легију, која бијаше одређена да оперира против Аустрије.

„Лојални“ Франц Јосиф последице мира остави Чехе да их гоне Нијемци у Чешкој и награди Мађаре, који му бијаху загрозили и који га бијаху ослабили.

Да ли је „лојални“ Франц Јосиф такође био лојалан и спрам Пруске? Не. Да је дипломатија Наполеона III. била вјештија, Аустрија би била наш савезник 1870. године, јер Франц Јосиф не жељаше више него да се освети за Садову. А од тада, пошто је прилика била пропуштена, остао је лојалан Њемачкој, и то не ушлеђ наклоности, већ ушлеђ силе јачега...

Пријеђимо на новије догађаје.

Приликом смрти Папе Лава XIII заједнички министар иностраних дјела Аустро-Угарске гроф Голуховски изјавио је нашем амбасадору да се његова влада неће послужити ексклузивом у будућем Конклаву. Али пошто се није хтјело одржати то обећање, претекло се хипокритском поступку, и то не би гроф Голуховски, него „лојални“ Франц Јосиф главом и брадом, који предложи кардиналу Груши, бечком архиепископу, да поднесе Конклаву свој вето против кардинала Рампо-

ле. Кардинал Груша даде том приликом „лојалном“ Францу Јосифу једну лекцију учтивости, одбивши ту мало поштено трговину; али „лојални“ Франц Јосиф, који се не даје тако лако декуражирати кад треба да се изврши каква прљава акција, ипак је успио да нађе некога за свој посао.

Нелојалан спрам својим спаситеља, спрам својим поданика, спрам Француске, у којој су неколико личности и сувише дуго вријеме имале илузију о његову карактеру, — Франц Јосиф сада раскинуо је све везе. Он шаље против нас своје словенске пукове, са којима се не усуђује послужити на својим сјевероисточним и јужним границама.

Французи, који су недавно путовали по Аустрији и Угарској, могли су видјети чешке и словачке сељаци, доведене у средиште мобилизације, у карима нагомилане као једну жалосну стоку, која се свега одрекла. Стављена им је у руке пушка да гађају француске сељаци. Наређено им је да бране германско насиље, од којег су толико патили и од којег ће вазда патити ако их ми и Руси не ослободимо.

1897. букну у Чешкој буна против аустријске тираније.

По улицама Прага аустријски пуковни стријељаци Чехе и премлаћиваху их кундацима.

Француски и руски листови простотавиху против ових убистава, а берлински их одобраваху. Шта више, један од берлинских листова саопштио је један разговор са Момзеном, који је учинио скандал. Славни историчар изразио се као прави Нијемац: „пошто правичне идеје не могу нормално ући у чешке мозгове — рече он — то их треба улити помоћу кундака“.

Да ли ће се Чеси сада борити за теоретичаре силе, која их тлачи? Шта они о томе мисле, прваци чешког народа, сви они људи, са којима су наши политичари и шегови наших општина у вези? Дакле, ништа нијесу значиле све оне измијене посјета, све свечаности гимнастичара, сви банкет, сви соколи? И ако прваци чешки ћуте због смотрености, зар се неће моћи наћи начин, да се саопшти словенским трчкама прокламација на њиховом језику или каквим било другим средством, да се иде на то да буду учесницима једног злочина и да се оне позивају на национално самоубиство?

Манифест појачане француске владе

Приликом свога појачања, Вивијаново министарство издало је манифест следећег садржаја:

Французи! Влада је заузела своје борбено мјесто. Народ зна, да може рачунати на њезино бдење и њезину енергију, и зна, да се она посвећује са свом душом Француској. А влада зна да може рачунати на народ. Његови синови лију крв своју за отаџбину и слободу уз херојске војске белгијску и енглеску. Они дочекују одважно најсилнији ураган гвожђа и огња, какав још није бјеснио над једним народом, и остају непомицни на својим мјестима.

Слава живима, слава погинулима! Људи падају, али остаје народ, коме је коначна пobjеда обезбјеђена.

Отпочиње битка, одиста главна али не последња. Ма какав био исход, борба ће се даље наставити. Француска није лак плијен, како мисли охоли непријатељ.

Французи! Дужност је трагична али проста. Одбити нападача, гоњити га, ослободити земљу од његова присуства... Издржати докле год се може, до краја, чврсто, док треба. Уздигнути свој дух изнад опасности и остати господарима своје судбине.

Уз то наши савезници Руси продиру побједоносно ка пријестоници Германије; а ми ћемо тражити од народа све што може дати у људима и у енергији. Будимо дакле постојани и одлучни. Народни живот, помоћу финансијских и административних предузетих мјера неће се обустављати. Имајмо вјеру у себе и заборавимо све што није отаџбина. Прса на границу! Имајмо вољу, имаћемо и пobjеду!

Њемачко звјерство

„Петроградска Газета“ доноси следећи чланак:

Савремени Калигула, какав се у ствари појављује у културном свијету Вилхелм II, оставио је своју пријестоницу, да лично руководи звјерству Хуна XX вијека по Белгији, Алсацији и Лотарингији. Како се већ видјело, у основу тактике и стратегије њемачке армије установљено је, да нема опроштаја ни мирном становништву скупа са болесницима и заробљеним рањеницима.

„Јарост Тевтонска“ (Furog Teutonius), о којој су писали летописци одавна прошлих вјекова, није ишчезла под утицајем културе, којом су просвјештавали Нијемце други хришћански народи. Та јарост толико се изродила, да се претворила у подло хунитанство, што се испољило у поступку Нијемаца према иностранцима, не искључујући ни неутралне Американце, који су се затекли у Германији при објави рата, и што доказује, да у њемачкој души нема ништа хришћанскога, ништа човјечанскога. Нијемци су изрод човјечанства, без савјести, без части и без стида. За поданике Вилхелма Безумнога и Франца Јосифа Крвожеднога нема ништа свега ни на земљи ни на небу. Бизмарк је некада прогласио, да се Нијемци никога не боје осим Бога. Сада у XX вијеку Нијемци су и Бога заборавили. Али је близу час одмазде.

Човјечанство је одољело Нерону, Калигули, Тамерлану, Атили — одољеће у Хунима XX. вијека.

Када Германија и Аустрија буду оборене у прах, испод нога побједитеља, културно војништво Русије, Француске, Србије, Енглеске, Белгије неће се угледати на звјерове — Нијемце, оно неће нападати на мирно становништво. Али нема опроштења руководиоцима савремених тевтонских похода против културног човјечанства свега свијета.

„Јарост Тевтонска“, којом Нијемци намеравају да застраше сву Јевропу, изазивље презрење и жељу, да се учини крај тевтонским звјерствима за вазда.

Историја не зна да је икад било такве једнодушне жеље, да се непријатељ побједи, какав је захватила цио културни свијет сада пред тевтонском опасношћу.

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград, 21. августа. Цар је подијелио генералу Рененкамфу за показану храброст орден св. Владимира с мачевима.

Петроград, 22. августа. „Дељи Телеграф“ јавља да је њемачка трговина потпуно уништена, јер је флота у немогућности да заштићује трговачке бродове. — Јапанци су заузели све висове око Киачао. — Белгијска мисија, коју сачињавају четири министра, отпутовала је у Америку да протестује против грозота и окрутности почињених од стране њемачке војске. — У борбама на галицијском фронту узео је учешћа и XII. аустријски корпус (херманштатски), који је тек 12. о. мј. стигао са румунске границе. Аустријска је војска примила појачања махом из ландштурма. — Офанзива руске војске наставља се без

прекида. — Гарнизон кенигсбершки покушао је да учини испад, али није успио. — Наше кавалеријске дивизије иродрле су дубоко у унутрашњост Пруске уништавајући железничку другу.

Лондон, 22. августа. Енглеско суђеловање у недавним операцијама сада се може у главне саопштити. Од 10. до 13. августа била је велика битка. За цијело ово вријеме британске трупе дјествовале су у споразуму са општим кретањима француске војске у одбрани као и у нападу против немачког продирања у повлачењу до нових одбранбених линија. Битка је почела у недјељу код Монса. За вријеме цијелог овог дана као и ноћи до понедјељника, Нијемци су најживље нападали и своје нападе непрестано обнављали, али без икаквог успјеха према енглеском фронту. 11. ов. мј. Нијемци су огромним трупама извршили снажни покушај како би спријечили повлачење британских трупа и како би их гурнули у побешку тврђаву, али истрајност и вјештина, којом је извршено енглеско повлачење, спријечиле су овај покушај и овога дана као и дана прије тога непријатељ је имао веома тешке губитке, много јаче но што су били наши, а непрестано је нападао на британску линију истим колонама и великим масама. 12. ов. мј. енглеско повлачење продужено је под непрестаном борбом и ако је ова била већ слабија. У вече 13. августа енглеска војска је држала линију Камбре—Ландрси—Лакато. Постојала је намјера да се продужи повлачење уз ову 13. августа, али је немачки напад био тако јак и у њем је учествовало пуних пет корпуса, да ова намјера није могла бити извршена. Прије подне 13. августа битка је била најјача и најодсуднија. Наше су трупе, борећи се против много јачега непријатеља, давале и сјајан и одлучан отпор и успјеле су на крају да се извуку у најбољем реду и ако су претрпјеле велике губитке и непрестано биле под тешком артиљеријском ватром. Непријатељ није заплињенио никакве топове осим оних чија је запрега била побијена или који су били уништени великим експлозивним гранатама. Према извјештају генерала Френча, наши губитци износе 5 до 6000 људи за све вријеме ових операција од 10. до 13. закључно, али су немачки губитци несразмјерно виши. На примјер 13. ов. мј. само у Ландрси једна немачка бригада ушла је у густим редовима у једну узану улицу коју су потпуно напунили. На овом су мјесту биле управљене наше машинске пушке с другог краја вароши. Чело ове колоне потпуно је збрисано и сљедовала је ужасна паника, и рачуна се да је ту остало у све које мртвих које рањених 9000 Нијемаца. Други примјер, који се може навести из многих сличних, то је јуриш, који је извршила главна немачка коњичка дивизија на 12. енглеску пјешачку бригаду. Овај је јуриш одбијен и Нијемци су се разбјегли у највећем нeredу. Ово су неки примјери о томе, што се за вријеме посљедњих борба десило, и из овога се види, да су Нијемци веома скупо платили сваки свој корак напријед. Од 13. августа до сада британска војска није имала никаквих других напада да издржи осим коњичких. Она се одморала и попунила послје ових славних бораба и великих напора. Појачања два пут јача него што је претрпјела већ су стигла. На мјесто уништених топова стигли су већ нови и војска је сада готова да сврши своју дужност с истим јуначким духом у будућој великој битци. Данашње вијести опет су повољне. Енглеске трупе нијесу

ангажоване али су француске армије имале да изврше снажну акцију на свом лијевој крилу и за сада су задржале немачке нападе. У другом једном извјештају генерал Френч јавља, да је 5. британска коњичка бригада под командом генерала Четвуда 15. овог мјесеца извршила бриљантни јуриш на немачку коњицу и да су Енглези том приликом 12. коњанички пук непријатељев потпуно разбили. Велики дио непријатеља је у бјегству, а остатак је побијен копљем. Не треба заборавити да ове наше операције у Француској, и ако су велике, представљају само једно крило целокупног бојишта. Стратејски положај, који држимо заједно са нашим савезницима, такав је да би одсудна пobjеда нашег оружја у Француској била судбоносна за непријатеља. Међутим продужење отпора англо-француске војске на тако великом фронту, којим се задржавају непријатељске најбоље трупе, може ако траје имати задовољавајућу посљедицу како за нас тако и за наше савезнике.

Лондон, 21. августа. Гувернер Нове Зеландије телеграфише државном секретару за колоније, да се посада на немачким самојским острвима предала једном енглеском експедиционом кору, који је гувернер тамо послао 28. јула.

Париз, 22. августа. *Кружи глас да је немачка војска расцијелена на двоје.*

Ваљево, 20. августа. Ономад био је примјећен један непријатељски аероплан, који је летио працем од Јане Љешници и даље. Један командант митраљешког одјељења, пошто је предузео све што треба да може тући аероплан, успио је да митраљезима убрзо обори аероплан. Аероплан је пао сав изрешетан и попрскан крвљу авијатичара који је погинуо.

Ваљево, 22. августа. Према наредним извјештајима непријатељ је 17. августа тукао слабом артиљеријском ватром Гроцку и Смедерево, иначе тога се дана није десило ништа важније ни на једном фронту.

Ваљево, 22. августа. Према исказима аустријских заробљеника, аустријски су официри говорили својим војницима да су Срби некултуран народ који не заслужује да живи и чију ће државу Аустрија збрисати с карте Европе. Говорили су им још, да је Србија једно разбојничко легло и да ниједном Србину не вјерују ништа. Рат са Србијом представљао се као један мали поход, који ће се брзо свршити. Међу војницима нарочито међу Чесима расположење за рат није никакво, али морају да иду напријед, јер их активни официри, који се држе позади, гоне са револвером у руци. Заробљеници кажују за команданта 92. пјешадиског пука и 19. дивизије да је нарочито подстицао своје војнике на борбу против Срба до истраге, али да је 4. августа приликом првог судара са Србима, чим је наша артиљерија почела дјествовати, узвикнуо „бјежи“! Његов се пук онда разбјегао куд који.

Ваљево, 22. августа. Приликом гоњења непријатеља, наша је војска нашла један примјерак штампаних упутстава 9. аустријског корпуса, под натписом: „Директиве за држање према становништву у Србији.“ У тим се упутствима каже, да рат води аустријска војска у непријатељској земљи, чије је становништво испуњено фанатичном мржњом према Аустријанцима, и да према таквоме становништву никаква хуманост нити благородство нијесу ни најмање умјесни, него,

шта више, штетни. Зато се наређује трупама највећа строгост према Србима. Сви неуниформисани борци на српској страни имају се безусловно потући. Ко у том слављају буде имао милости, биће најстрожије кажњен. Чим се уђе у једно мјесто, треба узети неколико таоца од попова, учитеља и угледнијих поједника. Ако ма који метаћ буде из мјеста испуљен на трубе, сви се таоци имају безусловно побити. У сваком мјесту извршиће се претрес кућа и покушаји оружје. Свака кућа, у којој се нађе оружје, биће уништена. Ако се становници такве куће не би могли ухватити, објесиће се најугледнији мјештани, који би према околностима могли дати обавјештења, а отежу да даду. Више од три човјека не смију стојати на улици. Ниједно звоно не смије звонити. Служба Божја допушта се само мјештанима и само на отвореном мјесту пред црквом. Пројовијед се неће ни у ком случају допустити. За вријеме службе држаће се у близини цркве одјељење, спремно за палбу. Пуцаће се у становништво, које би изван насељенога мјеста нарочито у шумама организовало банде, које су своје оружје негде сакриве. Сви људи ако само

ма по чему изгледају сумњиви биће стријељани.

Завијест је издата у Руми 2/14. августа и носи број 38.

Беч, 22. августа. „Винер Алгемајне Цајтунг“ јавља, да арбанашки књаз није абдицирао већ је привремено оставио Арбанију. Мисли се, да путује за Букурешт. За вријеме његова одсуства владаће Министарски Савјет и чланови међународне контролне комисије.

Париз, 22. августа. Французи са успјехом продужују офанзиву у Вогезима и Лорену. Француске трупе тукле су војску немачког насљедника али трупе које оперишу на сјеверном фронту изгледа да су имале неке мале дјелимичне неуспјехе, због чега су се и повукле ка Мезу. Нијемци и даље евакуишу Белгију. У немачком гарнизону у Бриселу има свега три хиљаде људи.

Лондон, 22. августа. Енглески губитци за вријеме посљедњих борба попуњени су. Енглеска војска је спремна да са истом храброшћу настави борбе.

Париз, 22. августа. Јуче су настављене борбе у Вогезима и Лорену. Један немачки пјешадијски пук је скоро потпуно уништен на Мезу.

Рим, 22. августа. Агенција Стефани јавља из Драча, да су страни посланици питали арбанску владу, какву заштиту може пружити страним поданицима, који станују у овој вароши у садањим озбиљним приликама. Предсједник министарства Туркан паша још није дао одговора.

Рим, 22. августа. Побуњеници су извијестили становништво у Драчу, да ће напасти и бомбардовати варош ускоро ако се одмах не буде предала. Међународна контролна комисија упутиће се одмах у Шијак да саслуша посљедње услове побуњеника. Увјеравају, да ће Књаз Вид отпутовати данас из Драча на пароброду „Мисурата“. Побуњеници су већ испалили неколико топовских метака на варош. Двије су гранате пале на дворац.

Рим, 22. августа. Конклава се јуче састала.

Цариград, 22. августа. Званични лист објавиће закон о продужењу мораторијума, који данас истиче.

Париз, 22. августа. Влада Републике, у интересу народне одбране, одлучила је у споразуму са главнокомандајућим да се њено сједиште пренесе у Бордо. У овој одлуци види се један доказ енергије француске владе у извршењу плана, који је израђен у споразуму са војним властима.

Париз, 22. августа. Пријестоница Француске пренесена је у Бордо.

Петроград, 22. августа. Ратко Димитријев, ранији бугарски министар у Русији а сада генерал у руској војсци, узео је живог учешћа у борбама које су вођене у Галицији. На челу свога одјељења имао је више важнијих успјеха.

Рим, 22. августа. Нови Папа изабран је под именом Бенедикт XV.

Лондон, 22. августа. По јаким кретању трупа може се вјеровати да се Нијемци спремају за опсаду Анверса.

Париз, 22. августа (Званично). Француско лијево крило, које су Нијемци заобишли, повукло се да не би примило одлучујућу битку под неповољним погодбама. У прокламацији, упућеној францускоме народу поводом премјештања пријестонице у Бордо, Поенкаре је споразумно са војним властима Париза изјавио да је пријестоница пренесена због тога, што ће Париз бити средиште око којег ће се кретати војске. Он позива земљу да остане храбра, да има вјере у коначни тријумф, да чека и да се бори докле год Енглези буду потпуни господари мора и докле год Руси не достигну до срца Немачке, те да зададу одсудни удар.

Париз, 22. августа. Борбе у предјелу Мозела омогућиле су Французима да заузму непријатеља у центруму и на десници. У предјелу између Лорена и Вогеза ситуација остаје иста. Једна ескадра оклопљених авиона, снабђених са митраљезима спремна је да гони њемачке авионе, који би покушали надлијетати изнад Париза. У Белгији је ситуација остала иста. Жељезничке везе су поново успостављене у већем дијелу земље. Варош Маллин бомбардована је јуче за вријеме од једног сата ма да у вароши није било ни једног војника.

Ваљево, 22. августа. Саслушавање аустријских војника продужује се. Све се више утврђује, да одговорност за непријатељска злочинства не лежи само на аустријским војницима него и на официрима. У аустријској војсци стално је одржавано увјерење од њихових старијих да су Срби према заробљеницима свирјепи, да им сијеку нос и уши и да треба бити неповјерљив према српским сељацима, јер ови дају аустријској војсци отровано јело и пиће, да у Србији уопште не треба пити воду јер је отрована и т. д. У злочинима официри су претходили војницима примјером. Мајор Штенцер из 26. пука убијао је својом руком заробљене војнике и дотјеране сељаке. Капетан Казда из 79. пука сматрао је сваког војника трећег позива као комиту и одмах га дао стријељати. Мајор Зејфер из 25. пука и капетан Фајл из 38. пука наређивали су паљење кућа. Командант 13. корпуса Ремен допустио је да двије њихове чете побију 24 сељака, махом старца и баба. Аустријске су трупе убијале српске рањенике, на примјер по исказу љекара са завојшта 9. аустријске дивизије на цијелом фронту те дивизије за све вријеме рата није било ниједног српског рањеника, што се да објаснити само тако ако су сви српски рањеници били побијени. Да би се створио што јачи раздор између Срба и Хрвата, хрватске регименте нарочито су послате против Срба и свима се начинима гледало да се код Хрвата распали мржња на Србе. Срби у аустријској војсци били су измијешани са Хрватима и Мађарима, држани су строго, стријељали су их за најмању погрешку и забрањивали им да се зову Србима, него само православнима. У борби су стално стављани у прве редове, док су Мађаре са артиљеријом држали у позадини као јемство да се Словени не би побунили или да не би бјежали из борбе.

Рим, 23. августа. Агенција Стефани јавља из Валоне, да су први одреди побуњеника, са турском заставом на челу, ушли спокојно у варош. Остали одреди логорују у варошким предграђима.

Петроград, 23. августа. Руске војске, које су продрле у Галицију, настављају свој марш. Непријатељ постепено узмиче пред офанзивом наших трупа. Гоњење се наставља.

Цариград, 23. августа. Мајор Бећир-ага, кога је помиловала арбанска влада, стигао је овамо.

Ган, 23. августа. Сазван је први позив грађанске гарде. У току дана успостављен је жељезнички саобраћај са Грамоном. Између ове вароши и Анверса функционише телеграф. Сав крај очишћен је од Нијемаца.

Лондон, 23. августа. Бечка штампа је добила заповијест, да припреми јавно мњење на пораз аустријских трупа.

Ваљево, 23. августа. Од заробљеника се сазнаје да су аустријски војници нерадо ишли у борбу и да су им официри морали пријетити револверима. Словенске су јединице слате у први борбени ред, а њемачке и мађарске у позадину. Опште је очекивање било, да ће се рат свршити за један до три мјесеца. Снабдијевање храном им је до границе

било добро, али од границе трупе нијесу свој трен никако видјеле, новине и пошту трупе нијесу добијале и нијесу знале, што се на осталима границама Аустрије ради.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Прилози Црногорском Црвеном Крсту. Од почетка овога рата приложили су Друштву Црногорског Црвеног Крста: Добротворни Одбор из Брисла, Франака 3000 са односним интересом, или у перлерима 2969-97;

Уписали су се за чланове осниваче сваки са улогом од по 60 перпера: г. г. Ристо Поповић, министар финансија и грађевина; Љубо А. Бакић, министар правде; Петар Пламенац, министар иностраних дјела; Саво П. Вуљевић, министар унутрашњих дјела; Гаврило М. Церковић, министар просвјете и црквених послова; г-ђа Ђеца С. Рамадановић; Стано Ускоковић; Франо Ј. Матић, управник аутомобила на Цетињу; Косто Лучић и Иво Бонаћи, чиновник Црн. Банке, — свега перпера 600.

Преко Одбора Црвеног Крста на Ријеци: кап. Петар Краљевић, председник општине, перп. 20—; Браћа Оручевић, трговци перп. 20—; Ђон Маља, гошћиничар перп. 20—; кап. Нико Поповић перп. 1920; учитељ Андрија Јовићевић перп. 10—; Адолф Махачек, гошћиничар перп. 10—; Јован Шурбановић, гошћиничар перп. 10—; Ибро Турковић, трговац перп. 10—; Миле Н. Поповић перп. 10—; Саво Кривокапић, управник царинарнице перп. 10—; Саво Ускоковић перп. 10—; Ђулије Силвестри, агент Барског Друштва перп. 10—; Благо Чаквић перп. 5—; Маркиша Радуловић перп. 5—; Тошо Јовановић перп. 5—; Ђуран Улић перп. 4—; Васо Фатић перп. 4—; Грујица Стругар перп. 3—; Саво Ф. Вујановић перп. 3—; Марко Станић перп. 3—; Јошо Фатић, в. д. упр. п. т. станице перп. 2—; Ђуро М. Јовићевић, п. т. чиновник перп. 2—; Јошо Ненадовић перп. 2—; Ристо Ђурбабић перп. 2—; Јован Шутковић перп. 2—; оф. Марко Јовићевић, упр. вој. слајаништа перп. 2—; Никола Костић, цариник перп. 2—; Јован Ф. Вујановић, цариник перп. 2—; Благо И. Ражнатовић, кап. цар перп. 2—; Бошко Јовићевић перп. 1—; Јован Мрчарица перп. 1—; Митро Шкеновић перп. 1—; Јањ Пипа перп. 1—; Лазар Шоћ перп. 1—; свега перпера 21420 — (две стотине четрдесет перпера и двадесет пара.)

Преко Одбора Црв. Крста на Ријеци приложише у материјалу:

Браћа Оручевић, трговци 3 (три) пече камрика; Ибро Маљевић, трговац 1 (једну) печу душекључа.

Трговачки огласи

ОГЛАС. — Сагласно наређењу члана 5. тргов. закона овим објављујем, да у овој вароши обављајем мјешовиту радњу, коју сам протоколисао код ова. Обласног Суда и коју ћу водити под фирмом: МУЈАГА ХАЏИ АТЛАГИЋ. Пљевље, 31. маја 1914. Мјура Хаџи Атлагић. бр. 529, 1,1

Приватни огласи

Хан на продају. Продајем из слободне руке хан, који се налази на Крњичкој Каменици, пред којим је и поштанска станица. Хан има седам одјељена са кухином и шталом. — Ко жели купити нека се одмах пријави потписаном сопственику. Продаја ће се закључити до 15. августа ове године. Крњичка Каменица, 11. јула 1914. бр. 513, 3,3 САВО КАЖИЋ.

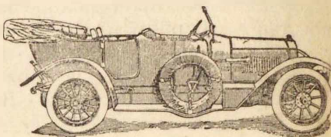
Оглас. Продајемо из слободне руке наше двокатне куће у Катунској улици спрема Владиној Дому, бр. 75. и 77., са по десет одјељена. Ко жели купити нека се пријави у Апотеку Матановића.

Цетиње.

бр. 391, 7,10

КРСТО И МАРКО МАТАНОВИЋИ.

НОВО! НОВО! НОВО!

Лаурин и Клемент

израдили су специјално за Црну Гору нов модел аутомобила, те је то према томе

једина творница

која је одлучила грађну

АУТОМОБИЛА ЗА ЦРНОГОРСKE ПУТЕВЕ

Интересенти нека се обрате на потписаног.

Ф. Ј. МАТИЋ,

управник пошт. аутом. линија, Цетиње.

Србија је баш ових дана купила деветоро ових

кола за своје новоослобођене крајеве! (387,36)

Друштво постоји од 1831 г. Од оснивања свеукупно исплаћене штете износе 1 милијарду и 163 милиона круна.

ЦРНОГОРСКА БАНКА

главни је Заступник за Црну Гору осигуравајућег друштва

ASSICURAZIONI GENERALI У ТРСТУ

како за осигуравање живота, тако исто за осигурање против пожара било то кућа, магацина, робе, стана, намјештаја адијара и т. д.

Сваковрсна осигурања врши како централа тако исто и њене филијале.

Од колике је важности у данашње доба осигурање ма које врсте оно било, свакоме је довољно јасно; оно је у цијелом свијету постала општа ствар, а у појединим државама уведено је чак и обавезно осигурање.

Нарочито се препоручује осигуравање живота, чиме човек са мало жртава осигура себи или својима знатну своту и то сасвијем неосјетно.

За случај инвалидитета не плаћа се ништа, а полица је ипак од важности.

Након трогодишње уплате, друштво даје зајмове на полице уз 4½% камате.

За ближа упутства стоји Црногорска Банка са својим филијалама свакоме радо на расположењу.

бр. 374, 7,12

ЦРНОГОРСКА БАНКА